

23. 3. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová směrnice o praní peněz - registr konečných vlastníků a další změny

V polovině února schválila Rada EU návrh nové směrnice o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu („Směrnice“). Navrhovaná právní úprava nahradí stávající směrnici č. 2005/60/ES.

Zásadní změnou oproti předchozímu režimu je především zřízení centrálního registru konečných vlastníků právnických osob a svěřenských fondů, zavedení přísnější kontroly také ve vztahu k domácím politicky exponovaným osobám a sjednocení sankcí na komunitární úrovni. Režim zavedený směrnicí se nadále bude vztahovat i na obchodníky se zbožím přijímací platbu v hotovosti, hranice těchto plateb je ale snížena z 15 000 EUR na 10 000 EUR. Pro účely Směrnice se za praní špinavých peněz bude nově považovat i využití výnosu z daňové trestné činnosti podle trestního zákoníku.[1]

Registr konečných vlastníků

Za zcela zásadní změnu lze považovat zavedení centrálního registru konečných vlastníků právnických osob a svěřenských fondů. Na základě vnitrostátní úpravy přijaté v souvislosti s touto Směrnicí budou mít právnické osoby povinnost zajistit identifikační údaje o svých konečných vlastnících a oznámit je včetně případných změn centrálnímu registru. Centrální registry budou vedeny členskými státy, avšak očekává se propojení národních registrů přes centrální evropskou platformu. V České republice bude centrální registr pravděpodobně veden v návaznosti na obchodní rejstřík.

Konečným vlastníkem se rozumí fyzická osoba (nebo fyzické osoby jednající ve shodě) s alespoň čtvrtinovým podílem na obchodní korporaci nebo jiné právnické osobě, ať už se jedná o vlastnictví přímé, nebo prostřednictvím dalších korporací. Podle českého práva může být konečným vlastníkem také osoba vykonávající fakticky nebo právně rozhodující vliv na řízení nebo provozování závodu jako např. člen představenstva. Lze se domnívat, že tato úprava zůstane v českém právním řádu zachována i nadále.

Bezprostřední přístup k datům v centrálním registru bude mít pouze ČNB a FAÚ.[2] Finanční a úvěrové instituce (popř. další povinné osoby) mohou získat přístup při kontrole v rámci povinností uložených touto Směrnicí. Veřejnosti, tedy osobám spadajícím mimo působnost této Směrnice, může být umožněn omezený přístup, ale pouze za předpokladu, že prokáží oprávněný zájem. Výklad pojmu „oprávněný zájem“ k umožnění přístupu je ponechán na diskreci členských států.

Změny v procesu kontroly klienta

Zatímco proces identifikace klienta zůstává v zásadě ve stávající podobě, v rámci zjednodušené kontroly dochází ke změnám. Především bude zrušen stávající systém taxativních výjimek, kde není potřeba provádět identifikaci a kontrolu klienta. I v režimu zjednodušené kontroly bude nezbytné nadále klienta identifikovat, celý proces kontroly by však měl být zjednodušen v případech, kdy povinná osoba vyhodnotí, že hrozí zcela minimální riziko legalizace výnosů z trestné činnosti či financování terorismu.

Do českého právního řádu bude výslovně doplněna povinnost provést zesílenou kontrolu u klientů nebo transakcí v oblastech, které budou vyhodnoceny Komisí, členskými státy nebo povinnými osobami jako rizikové. Zesílené kontrole budou vždy podléhat politicky exponované osoby a osoby z rizikových zemí mimo EU. Zesílená kontrola klienta znamená mimo jiné povinnost finančních institucí a dalších povinných osob zkoumat původ, účel a okolnosti všech neobvyklých transakcí, zejména v případě ne zcela jasného ekonomického nebo právního důvodu.

Nově bude kladena další odpovědnost na členské státy, které mají provést vyhodnocení a identifikaci rizik v rámci svého teritoria a určily oblasti, kde budou zavedena opatření v rámci zjednodušené a zesílené kontroly klienta.

Změny u politicky exponovaných osob

Oproti předchozí úpravě již nedochází k rozlišování domácích a zahraničních politicky exponovaných osob. Zesílené kontrole klienta tak nově budou podléhat také tuzemští politici nebo členové představenstev a dozorčích rad tuzemských státních firem. Již nebude platit, že status politicky exponovaných osob zaniká bez dalšího 1 rok od ukončení výkonu funkce, ale bude povinností dané finanční instituce nebo jiné povinné osoby vyhodnotit, zda příslušná osoba představuje i nadále riziko spojené s bývalou funkcí. Standardní forma kontroly však nemůže být zavedena dříve než 12 měsíců od ukončení výkonu funkce.

Sjednocení sankcí

Směrnice přináší podrobněji upravené a přísnější sankce v oblasti praní peněz. Stanovena je minimální výše pokut a demonstrativní výčet sankcí, které budou muset členské státy do svých právních řádů zavést. Novinkou na poli sankčních opatření je zveřejňování pravomocných rozhodnutí ČNB nebo FAÚ o udělení sankce. Rozhodnutí bude umístěno na internetových stránkách ČNB po dobu alespoň 5 let.

Osobě, která poruší povinnosti stanovené vnitrostátní úpravou na základě této Směrnice, bude hrozit sankce až ve výši dvojnásobku prospěchu získaného protiprávním jednáním nebo s horní hranicí nejméně 1 000 000 EUR. V případě úvěrové nebo finanční instituce bude horní hranice stanovena na nejméně 5 000 000 EUR nebo až 10 % ročního obrátu. U dceřiných společností finančních nebo úvěrových institucí se příslušným ročním obrátem rozumí celkový roční obrát vyplývající z konsolidované účetní závěrky dané mateřské společnosti v předchozím hospodářském roce.

Další kroky

Finální přijetí Směrnice Evropským parlamentem je očekáváno v dubnu tohoto roku. Na transpozici Směrnice budou mít členské státy dva roky. Nicméně platnost nových pravidel pro Českou republiku by mohla nastat již od roku 2016.[3]

Zdeněk Husták,
of counsel BBH advokátní kancelář

[BBH, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1

Tel.: +420 234 091 355

Fax: +420 234 091 366

e-mail: legal@bbh.cz

[1] Zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Česká národní banka a Finanční analytický útvar ministerstva financí.

[3] Shabu, M. EU „obnaží“ české politiky a podnikatele. Lidové noviny, 20. únor, 2015, s. 1.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)